

Банк під час визначення коефіцієнта ймовірності дефолту боржника-фізичної особи/фізичної особи-підприємця, банку-боржника та боржника-бюджетної установи їхній фінансовий стан оцінюватиме за кількісними та якісними показниками платоспроможності та своєчасністю сплати боргу (розділи V; VI; VII Положення). Установлено п'ять класів фінансового стану цих позичальників, причому є специфічні вимоги до банків-боржників і до боржників-бюджетних установ.

Кредити суб'єктам господарювання та фізичним особам у сумі до 2 млн грн тепер оцінюватимуться банками на портфельній основі (розділ XI Положення). Розрахунок розміру кредитного ризику за активами на груповій (портфельній) основі здійснюється за такою формулою:

$$CR_{групп} = \sum_{m=1}^n EAD_m \times PD_{групп} \times LGD_{групп}, \quad (4)$$

де: $CR_{групп}$ – розмір кредитного ризику за групою фінансових активів; n – загальна кількість кредитів у групі фінансових активів; m – порядковий номер кредиту в групі фінансових активів; EAD – експозиція під ризиком на дату оцінки; $PD_{групп}$ – коефіцієнт імовірності дефолту боржників/контрагентів, внесених до групи фінансових активів, визначений банком згідно з вимогами цього Положення; $LGD_{групп}$ – коефіцієнт, що відповідає рівню збитків за групою фінансових активів у разі дефолту.

У Положенні удосконалено також вимоги до переліку забезпечення кредитних операцій та умов його прийнятності (розділ X Положення).

Отже, цілком слушним є твердження директора департаменту фінансової стабільності НБУ Віталія Ваврищука "Впровадження нового положення практично унеможливить кредитування банками фінансово неспроможних підприємств ..., що було загальнопоширеною практикою у минулому" [3].

Висновки. Отже, зменшення проблемних кредитних портфелів вітчизняних банків залежить не тільки від ефективної організації їхньої кредитної діяльності, поточного та стратегічного регулювання кредитних ризиків, але й від грамотного застосування найновішої методики формування резервів для відшкодування втрат за кредитними операціями.

Література

1. Аналітичний огляд банківської системи України за 1-й квартал 2016 року. [Електронний ресурс]. – Доступний з https://urik.com.ua/documents/research/bank_system_1_kv_2016.pdf.
2. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року. [Електронний ресурс]. – Доступний з <https://www.bank.gov.ua/doccatalog/document? id=18563297>.
3. Національний банк України змінив підхід до оцінки банками кредитного ризику. [Електронний ресурс]. – Доступний з https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id= 33244989& cat_id=55838.
4. Основні показники діяльності банків в 2016 році. [Електронний ресурс]. – Доступний з https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article? art_id=34661442&cat_id=347 98.
5. Офіційний сайт НБУ. [Електронний ресурс]. – Доступний з <https://www.bank.gov.ua>.
6. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, затверджене постановою Правління НБУ від 30.06.2016 р., № 351 / Податковий кодекс України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0351500 16>.

Надійшла до редакції 28.09.2016 Р.

Коцовская Р.Р. Оценка банками Украины кредитного риска в современных экономических условиях

Проанализирована кредитная деятельность банков Украины в течение кризисных 2013-2016 гг., выделено неудовлетворительное качество их кредитных портфелей и необходимость формирования ими в полном объеме кредитных резервов. Проблемные кредиты снижают прибыльную деятельность банков, их ликвидность и, в конечном итоге, капитал. Раскрыты новые подходы к определению банками размера кредитного риска, основываясь на новом Положении Национального банка Украины.

Ключевые слова: банки, проблемные кредиты, кредитный риск, вероятность дефолта заемщика, резерв для возмещения проблемной задолженности, обеспечение кредита, размер кредитного риска.

Kotsovskaya R.R. Evaluation of Repayment Risk in Modern Economic Conditions by Ukrainian Banks

The analysis of Ukrainian banks' credit activities during the crisis years 2013-2016 has been presented, the unsatisfactory quality of their loan portfolios and the need for them to set up full reserves for credit operations have been stressed. Non-performing loans lead to decrease in banks' revenue, loss of liquidity and capital. The author of the article has revealed new approaches to the determination of repayment risk amount by banks based on the new Regulation of the National Bank of Ukraine.

Keywords: banks, non-performing loans, repayment risk, probability of the borrower's default, non-performing loan reserve, loan security, repayment risk amount.

УДК 327(477:430)

ОСОБЛИВОСТІ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ТА НІМЕЧЧИНИ

З.Я. Макогін¹, Р.Я. Андрусейко²

Розглянуто торговельно-економічну та інвестиційну співпрацю України та Німеччини на сучасному етапі. Згідно з проаналізованими даними можна стверджувати, що значний обсяг імпорту з Німеччини становлять вироби високотехнологічного виробництва, тоді як у структурі експорту з України переважає давальницька сировина. За обсягами надходження інвестицій в українську економіку ФРН випереджає США, КНР і Росію та знаходиться на другому місці після Кіпру. Лідером за залученням німецьких інвестицій у 2015 р. була Дніпропетровська обл. (59,9 % інвестицій, що надійшли в область). Проведене дослідження показало, що українсько-німецькі відносини є комплементарними на рівні 56 %, що свідчить про значні перспективи двосторонньої співпраці.

Ключові слова: інвестиції, комплементарність товарної структури, економічне зростання, торговельний баланс, товари, послуги.

Постановка проблеми. У період нестабільної фінансово-економічної ситуації в країні, що супроводжується стрімкою девальвацією національної валюти, постає питання у пошуку стабільного торговельно-економічного партнера, співпраця з яким здатна забезпечити національні інтереси України. Одну із найбільш економічно вигідних країн для співпраці вважаємо Німеччину, що вже стала надійним союзником не тільки у торговельно-економічній та інвестиційній площині, але й у вирішенні ключових політичних питань. Тому вивчення

¹ доц. З.Я. Макогін, канд. екон. наук – Львівський торговельно-економічний університет;

² аспір. Р.Я. Андрусейко – Львівський торговельно-економічний університет

динаміки двосторонньої співпраці набуває особливої актуальності в контексті посткризового відновлення економіки України.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Питання розвитку українсько-німецьких відносин досліджено у публікаціях В. Власенка [1], С. Гуцала [2], І. Коваль [3], Н. Коровайченко, Л. Шевченко [4], В. Копійки [5], В. Кучеренко [6], Г. Старостенко [7], К. Фліссакса [8], Г. Харлан [9] та ін. Зокрема, у праці авторів Н. Коровайченко та Л. Шевченко [4] не тільки проаналізовано торговельно-економічну співпрацю України та Німеччини, але й застосовано гравітаційну модель для визначення ступеня впливу кризових явищ в економіці країни-торговельного партнера на національну економіку та двосторонню торгівлю. Зроблено висновки, що криза в економіці ФРН справила, порівняно з іншими чинниками, що знаходяться поза межами сфери двосторонньої торгівлі товарами, неістотний вплив на уповільнення темпів росту ВВП в Україні.

Своєю чергою, С.А. Гуцал [2] у своїй роботі визначає ключові зовнішньополітичні та економічні пріоритети для Німеччини і зазначає, що співпраця в економічній та енергетичній сферах між двома країнами є активною. Німеччина є однією з найпотужніших країн-експортерів промислових товарів, а Україна – перспективним ринком збуту. Серед недоліків від співпраці з Німеччиною для України автор виділяє негативне сальдо зовнішньої торгівлі та наголошує на потребі реструктуризації торгівлі між Україною та Німеччиною.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На сьогоднішнє питання двосторонньої українсько-німецької співпраці обговорюють як вітчизняні, так і зарубіжні науковці. Проте, на наш погляд, ґрунтовнішої уваги потребує дослідження рівня комплементарності українсько-німецьких відносин у контексті європейського вибору України.

Мета роботи – аналіз двосторонньої українсько-німецької торговельно-економічної співпраці та виявлення рівня комплементарності товарної структури двосторонньої торгівлі.

Виклад основного матеріалу. Німеччина належить до найголовніших торговельно-інвестиційних партнерів України. Згідно з даними посольства України у ФРН [10], договірно-правова база відносин між Україною і Німеччиною складається сьогодні із 83 документів міжнародно-правового характеру, 43 з яких укладено на міждержавному та міжурядовому рівнях. Основним документом у двосторонніх торговельних відносинах є "Договір про розвиток широкомасштабного співробітництва у сфері економіки, промисловості, науки і техніки" від 10.06.1993 р.

Кількість представництв німецьких фірм в Україні становить зараз близько 250, кількість німецьких фірм та спільних підприємств – близько 950, тенденція зростає [11]. За даними Держкомстату, на території України зареєстровано близько 4 тис. підприємств з уставним капіталом, залученим із ФРН [12]. З них близько 600 – це прямі філії німецьких компаній, в числі яких такі великі як "Леоні", "Metro", "Siemens", "HeidelbergCement" та ін. [13].

На початку 2016 р. загальний обсяг німецьких інвестицій в українську економіку становив близько 5 млрд євро. За цим показником ФРН випереджає США, КНР і Росію та перебуває на другому місці після Кіпру – міжнародної

офшорної зони, через яку проходять капітали з багатьох країн світу, банків та корпорацій (зокрема міжнародних) [14]. Інвестиційна співпраця Німеччини та України проявляється також на регіональному рівні. Зокрема, згідно з даними Державного комітету статистики України [12], в економіку Дніпропетровської обл. вже залучено 4,3 млрд дол. США, що становить 59,9 % всіх інвестицій, що надійшли в область у 2015 р. Наступною за обсягами надходження німецьких інвестицій є Донецька обл., де зосереджено 161,9 млн дол. США. Також значні обсяги інвестицій з Німеччини надійшли у Київську (132,1 млн дол. США) та Львівську (80,7 млн дол. США) обл.

Двостороння торгівля товарами та послугами між двома країнами у 2015 р. має спадну динаміку, становивши 6,2 млрд дол. США, що на 25 % менше, ніж у 2014 р. Експерти пояснюють такий спад продовженням девальвації гривні та зростанням інфляційного тиску, що нівелювали експортні переваги вітчизняних виробників, а це виразилося у падінні експорту впродовж всього року. Експорт товарів і послуг з України до ФРН скоротився за цей період на 22 % і становив 1,8 млрд дол. США. Імпорт скоротився на 26 % до 4,4 млрд дол. США. Негативне сальдо двосторонньої торгівлі товарами та послугами зменшилося майже на 1,1 млрд дол. США і становило близько 2,6 млрд дол. США (табл. 1).

Табл. 1. Обсяг двосторонньої торгівлі товарами та послугами між Україною та Німеччиною (млн дол. США)

	2014 р.	2015 р.	+/-, %
Товарообіг	8220,0	6154,9	-25,1
Експорт	2263,8	1773,9	-21,6
Імпорт	5956,2	4381,0	-26,4
Сальдо	-3692,4	-2607,1	

Примітка: дані наведено за [12].

Згідно з даними Міжнародного центру торгівлі [15], основними товарними групами, які експортує Україна до Німеччини, є: електричні машини і устаткування; одяг текстильний; котли, машини, апарати і механічні пристрої; чорні метали; вироби з чорних металів та інші. Основні статті експорту Німеччини до України: котли, машини, апарати і механічні пристрої; транспортні засоби; електричні машини і устаткування; полімерні матеріали, пластмаси; різноманітна хімічна продукція та ін.

Для визначення рівня взаємодоповнюваності (комплементарності)¹ українсько-німецьких торговельних відносин розрахуємо індекс комплементарності торгівлі за такою формулою:

$$TCI_j = 100 - \sum \frac{m_{ik} - x_{ij}}{2}, \quad (1)$$

де: TCI_j – індекс комплементарності торгівлі; x_{ij} – частка експорту i -го товару країни j ; m_{ik} – частка товару i в загальному імпорті країни k [16, с. 405]. Цей індекс показує наскільки структура імпорту торговельного партнера відповідає структурі експорту відповідної країни, таким чином забезпечуючи наявність ко-

¹ Термін "комплементарність" походить від французького слова complémentarité, що дослівно означає взаємодоповняльність, комплементарність.

рисної інформації щодо її торговельних перспектив. Українська та німецька економіки є більшою мірою комплементарні, ніж антагоністичні одна до одної, що яскраво можна проаналізувати за допомогою обчисленого індексу комплементарності (для ілюстрації процесу розрахунку в роботі виведено 25 товарних груп, що становлять основу експорту України) (табл. 2).

Табл. 2. Розрахунок рівня комплементарності товарної структури торгівлі України та Німеччини на прикладі найважливіших товарних груп за 2015 р.

Товарна група	Частка від загального обсягу імпорту Німеччини, %	Частка від загального обсягу експорту України, %	$\frac{M_j^k - X_j^k}{2}$
72 чорні метали	2,38	18,57	8,095
10 зернові культури	0,27	13,91	6,82
15 жири та олії тваринного або рослинного походження	0,39	8,51	4,06
26 руди, шлаки та зола	0,69	8,05	3,68
85 електричні машини і устаткування	11,88	5,38	3,25
84 котли, машини, апарати і механічні пристрої	12,64	4,31	4,165
44 деревина і вироби з деревини	0,76	3,86	1,55
12 насіння і плоди олійних рослин; насіння, плоди та зерна	0,51	3,6	1,545
28 продукти неорганічної хімії	0,66	3,39	1,365
27 енергетичні матеріали; нафта та продукти її перегонки	9,56	3,25	3,155
23 залишки і відходи харчової промисловості; готові корми для тварин	0,38	2,93	1,275
73 вироби з чорних металів	1,94	2,25	0,155
31 добрива	0,15	1,5	0,675
25 сіль, сірка, штукатурні матеріали, цемент	0,19	1,41	0,61
48 папір та картон	1,27	1,3	0,015
24 тютюн і промислові замітники тютюну	0,21	1,17	0,48
94 меблі	1,82	1,11	0,355
62 одяг текстильний	1,62	0,99	0,315
39 полімерні матеріали, пластмаси	3,75	0,97	1,39
02 м'ясо та харчові субпродукти	0,63	0,75	0,06
19 готові продукти із зерна зернових культур, борошна, крохмалю або молока	0,39	0,61	0,11
04 молоко та молочні продукти, яйця; мед	0,72	0,57	0,075
86 залізничні або трамвайні локомотиви, шляхове обладнання	0,25	0,55	0,15
32 екстракти дубильні або барвні; таніни та ін.	0,61	0,48	0,065
08 кава, чай, мате або парагвайський чай, прянощі	0,95	0,44	0,255
Всього			43,67

Примітка: таблицю складено за [15]; ТСІ (індекс комплементарності) = $100 - 0.5 \cdot \sum |M_j^k - X_j^k| = 100 - 43,67 = 56,33$.

Отже, українсько-німецькі відносини є комплементарними на рівні 56 %, що свідчить про значні перспективи двосторонньої співпраці. Також із вступом України до ЗВТ з 01.01.2016 р. для вітчизняних виробників відкриваються шанси для збільшення експорту в Німеччину, водночас спливають і ризики, пов'язані з посиленням конкуренції з боку імпорту на внутрішньому ринку. Отже, відновити зростання експорту економіка зможе тільки за умови стабілізації макроекономічної ситуації в Україні з одночасним відкриттям доступу до ринку капіталу, потрібного для переоснащення виробництва [11].

Висновки. Отже, українсько-німецькі відносини мають великі перспективи співпраці в різноманітних сферах діяльності, чому сприяє відсутність суперечностей у відносинах та комплементарність структури економіки. На наш погляд, першочерговими заходами для запобігання зменшенню українського експорту на німецький ринок можуть стати:

- реалізація експортної стратегії України, шляхом визначення стратегічних пріоритетів та перспективних ринків збуту української продукції у Німеччині, що має вагомe значення при коливаннях ринкових кон'юктур;
- запровадження механізмів посилення конкурентоспроможності національних товарів на німецькому ринку, шляхом зміцнення позицій вітчизняних експортерів унаслідок посилення методів міжнародного маркетингу та економічної дипломатії;
- зменшення собівартості виробленої продукції завдяки впровадженню енергоощадних технологій на підприємствах провідних галузей української промисловості, які експортують продукцію у Німеччину та ін.

Перспективи подальших розвідок. Подальша торговельно-економічна та інвестиційна співпраця України та Німеччини залежатиме від низки як макроекономічних факторів, так і від ефективної діяльності урядів двох країн. Плідна співпраця на найвищому рівні здатна забезпечити національні інтереси України та сприяти інтенсивнішому надходженню німецьких інвестицій у регіони України. Тому моніторинг урядових програм для розвитку відносин з Німеччиною як на регіональному, так і на національному рівнях стане перспективами подальших розвідок.

Література

1. Власенко В. Українсько-німецькі відносини: тест на міцність / В. Власенко // Урядовий кур'єр : газета центр. органів влади України. – 2008. – 14 лютого. – С. 5-6.
2. Гуцал С.А. Відносини України та Німеччини: пріоритети, проблеми, перспективи / С.А. Гуцал // Стратегічні пріоритети : наук.-аналіт. що кварт. зб. – 2011. – № 4. – С. 148-155.
3. Коваль І. Німеччина та східноєвропейські держави: проблеми та перспективи взаємовідносин у 90-ті роки / І. Коваль // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2000. – Вип. 19, ч. I. – С. 97-98.
4. Коровайченко Н.Ю. Вплив внутрішніх та зовнішніх шоків на розвиток торгівлі України з ФРН / Н.Ю. Коровайченко, Л.В. Шевченко // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – Сер.: Економічні науки. – 2015. – № 3 (80). – С. 45-49.
5. Копійка В.В. Україна та Європейський Союз / В.В. Копійка. – К. : Вид-во "Знання", 2012. – 78 с.
6. Кучеренко В.Р. Аналіз наслідків впливу глобальної фінансово-економічної кризи на стан торгівлі між Україною та ФРН / В.Р. Кучеренко, Л.В. Шевченко // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2012. – № 5. – С. 63-67.

7. Старостенко Г.В. Українсько-німецькі відносини: політичний та безпековий виміри співробітництва : дис. ... канд. політ. наук: спец. 23.00.04 / Г.В. Старостенко; Київ. НУ ім. Тараса Шевченка. Ін-тут міжнар. відносин. – К., 2004. – 207 с.

8. Фліссак К.А. Коопераційна модель розвитку двосторонніх економічних відносин України і Німеччини : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.02 "Світлове господарство і міжнародні економічні відносини" / К.А. Фліссак. – Тернопіль, 2008. – 23 с.

9. Харлан Г.О. Німеччина – країни "Вишеградської четвірки" і Україна: нереалізований потенціал регіональної співпраці в Східній Європі (1991-2013 рр.) / Г.О. Харлан // Україна в контексті європейської історії : матер. Всеукр. наук. конф. – Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. – С. 255-256.

10. Офіційний сайт Посольства України у Федеративній Республіці Німеччина. [Електронний ресурс]. – Доступний з <https://germany.mfa.gov.ua>.

11. Офіційний сайт Посольства Федеративної Республіки Німеччини в Україні. [Електронний ресурс]. – Доступний з <https://www.kiew.diplo.de.html>.

12. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <https://www.ukrstat.gov.ua>.

13. Бізнес в умовах війни. Стимули для німецьких інвестицій. [Електронний ресурс]. – Доступний з https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1832322.

14. Радковець Ю. ФРН – "локомотив" української економіки, або основний інвестор та торговельно-економічний партнер України / Ю. Радковець. [Електронний ресурс]. – Доступний з <https://bintel.com.ua/uk/article/ukr-germ2-1>.

15. Офіційний сайт Міжнародного центру торгівлі. [Електронний ресурс]. – Доступний з <https://www.intracen.org>.

16. Pearlman J. Participation by private counsel in World Trade Organization dispute settlement proceedings / Jessica Pearlman // Law and Policy in International Business. – 1999. – Vol. 30 (2). – Pp. 399-415.

Надійшла до редакції 29.06.2016 р.

Макогин З.Я., Андрусейко Р.Я. Особенности торгово-экономического и инвестиционного сотрудничества Украины и Германии

Рассмотрено торгово-экономическое и инвестиционное сотрудничество Украины и Германии на современном этапе. Согласно проанализированным данным можно утверждать, что значительный объем импорта из Германии составляют изделия высокотехнологического производства, тогда как структура экспорта из Украины носит четко выраженный сырьевой характер (давальческое сырье). По объемам поступления инвестиций в украинскую экономику ФРГ опережает США, КНР и Россию и находится на втором месте после Кипра. Лидером по привлечению немецких инвестиций в 2015 г. была Днепропетровская обл. (59,9 % инвестиций, поступивших в область). Проведенное исследование показало, что украинско-германские отношения являются комплементарными на уровне 56 %, что свидетельствует о значительных перспективах двустороннего сотрудничества.

Ключевые слова: инвестиции, комплементарность товарной структуры, экономический рост, торговый баланс, товары, услуги.

Makogin Z.Ya., Andrusyenko R.Ya. The Features of Trade-Economic and Investment Cooperation between Ukraine and Germany

The trade-economic and investment cooperation between Ukraine and Germany is considered. According to the analyzed data, a significant volume of import from Germany are products of high-tech production, while in Ukraine's structure of export dominates tolling raw materials. By volume of investment flows in Ukrainian economy Germany takes second place after Cyprus (ahead of the US, China and Russia). The leader in attracting German investments in 2015 was the Dnipropetrovsk region. (59,9 % of all investments received by the region). The results of the study showed that Ukrainian-German relations are complementary at 56 %, which indicates strong prospects of bilateral cooperation.

Keywords: investment, complementary commodity structure, economic growth, trade balance, goods, services.

УДК 379.85

ТУРИЗМ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Ю.Б. Миронов¹, І.І. Свидрук²

Розглянуто теоретичні підходи до визначення сутності поняття "туризм" та класифікації видів туризму. Вивчено роль та значення туризму в економіці країн світу, оцінено вплив індустрії туризму на економічний розвиток у сучасних умовах. Проаналізовано туристичні потоки у розрізі основних світових регіонів, а також в Україні, здійснено прогноз подальшого розвитку світової туристичної індустрії на період до 2030 р. Наведено характеристику чинників позитивної та негативної дії, які впливають на функціонування та розвиток туристичної галузі в Україні.

Ключові слова: туризм, туризмологія, туристична діяльність, туристичний бізнес, турист, подорож, рекреація.

Вступ. Всебічне дослідження аспектів туризму є актуальною проблемою, яка зумовлена його багатогранністю та суспільною значущістю. Можна стверджувати, що туризм став однією із невід'ємних складових частин життєдіяльності людей у більшості країн світу, та є одним із найперспективніших напрямків соціально-економічної діяльності у XXI ст. Варто також зазначити, що туристична діяльність ввійшла до найбільших експортних галузей світу та стала найрентабельнішою галуззю світової економіки, що визначає актуальність і практичну значущість проблеми та потребує всебічного її вивчення.

Актуальні питання ролі та значення туризму в економіці країн світу є предметом наукових досліджень таких українських вчених: В. Кифяк, О. Любіцева, М. Мальська, П. Пуцентейло, І. Смаль, Т. Сокол, Т. Ткаченко, В. Худо, В. Цибух та ін., які акцентують свою увагу головним чином на туристичній галузі України; серед іноземних дослідників варто відзначити А. Александрову, В. Гаворецькі, Дж. Джафарі, В. Квартальнова та ін. Проблеми розвитку туристичної галузі у світі та в Україні набувають все більшої гостроти й актуальності відповідно до динамічних умов сьогодення.

Мета роботи – визначення ролі та значення туризму в економіці, аналіз чинників впливу на розвиток туристичної галузі в Україні.

Матеріали і методи. Теоретичною основою дослідження є досягнення туризмології – наукового напрямку, у межах якого сполучаються різноманітні дослідження туризму як суспільного явища, а завданням є розроблення теорії функціонування туризму, праці вітчизняних та закордонних авторів в галузі туризму. У ході дослідження застосовано методи порівняння, групування, логічного та статистичного аналізу.

Результати дослідження. Економічна та соціальна значущість туризму в сучасних умовах визначається тим, що туристичний бізнес сприяє розвитку економіки, розвиваючи такі галузі промисловості як сільське господарство, торгівля, будівництво, зв'язок, виробництво товарів широкого попиту, сприяє зайнятості населення, зростанню потенційного та реального валового внут-

¹ ст. викл Ю.Б. Миронов, канд. екон. наук – Львівський торговельно-економічний університет;

² доц. І.І. Свидрук канд. екон. наук – Львівський торговельно-економічний університет